

מלוך יקרוך ויהושים נפלאים מלוך
מדברות קדשו ותורתו של
רבי הוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הָתָא

חֲזָה־תָא

חֲזָה־תָא דְאֲוֹרֵי־תָא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

קרבת ה' מיוחדת בימים אלו

כי הקדושה הנמצאת שם רבה יותר. וכן הוא הדבר בימים אלו כדרשתו של **המגיד מקוזניץ ע"ה** בשמו של **המגיד ממעזריטש ע"ה** שדרש (עבודת ישראל מסעי ד"ה אלה, אבות פ"ב מ"ד), כי ימים אלו מסוגלים מאוד להתקרבות לה', וביאר זאת בכתוב 'כל רודפיה', היינו כל הרודף י-ה, שרודף להמליך את הקב"ה במעשיו דיבוריו ומחשבותיו, כדרך שנאמר (הושע ו' א) 'ונדעה נרדפה לדעת את ה' - השיגוה בין המצרים', יכולים הם להשיג זאת בימים אלו.

ביאר זאת המגיד ממעזריטש ע"ה, משל למה הדבר דומה לאדם הרוצה לפגוש את השר הנעלה, דרכו נחלקת ושונה בהתאם למקום הימצאו של השר. אם נמצא השר בביתו, או אז אימתו מוטלת על כולם, ולא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה מחמת השומרים הסובבים אותו, ואף אם יעלה בידו, צריך הוא להביא מנחה גדולה כמעלתו של השר.

אך לא כן כאשר השר אינו בארמונו ועובר הוא בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אז הוא קרוב לכל קוראיו ויזוין שועת כל הקוראים בשמו. וכך הוא הנמשל, כי בזמן הזה נאמר על השכינה הקדושה (משלי כ"ח) 'כי כצפור נודדת מקנה' וגו', לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם, וגם תשורה מועטת נחשבת בעיניו ומקבלה בסבר פנים יפות.

בין המצרים הפרטי

יש לנו עוד לדעת כי לכל אחד ישנם הרבה סוגי מצבים שנמצא בהם, שעונים הם להגדרת 'בין המצרים', יש ומרגיש האדם לחוץ מכל הצדדים עד שאין דרך לפנות ימין ושמאל, בין המצרים כפשוטו. אם זה בלימוד התורה או תפילה, כן מרגיש זאת במידה קשה או תאוה שמייחל הוא לשברה, ועוד ועוד לכל איש ומיצריו.

אך זאת ישים אל לבו, כי עתה בימים קדושים אלו הרי הקב"ה קרוב אלינו לשמוע שוועתנו, ובפרט הרוצה להמליך עליו ועל איבריו את הבורא, הקב"ה קרוב אליו לעזור ולסייעו יותר מכל השנה. ועל כן החכם ישנס מתניו לנצל ימים אלו כראוי ולבוא להתקרבות עצומה לבורא העולם.

והצער שהיה בהם נקראים 'בין המצרים'. בתורת החסידות רמזו על האור המסתתר בכל מקום, וכאשר ההסתר גדול יותר, אות הוא

כל רדפיה השיגוה בין המצרים (איכה א ג). דרשו חז"ל (איכ"ר א כט) אלו הם כ"א הימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, שמחמת הדחק

מִילְתָא דְפְלִיָאָה

סוד 'ויאסף אל עמיו' - להישאר בתוך העם

וְרֵאִיתָה אֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל עַמֶּיךָ גַּם אֹתָהּ כְּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אַחִיךָ (כו, יג).

צדיקי עולם הכניסו ימיהם המתוקנים בכלל ישראל. כך אצל אברהם אבינו נאמר (בראשית כד א) 'ואברהם זקן בא בימים', ובדוד נאמר (מלכים א' א א) 'המלך דוד זקן בא בימים'. וכך גם ביארו בנאמר בשרה (בראשית כג א) 'שני חיי שרה', וכתב רש"י 'כולן שוין לטובה' - שתיקנה את כל ימיה וכולן היו שוים בתיקונם.

ואחר שתיקנו ימיהם, הכניסו את ימיהם המתוקנים שיעמדו להם לכלל ישראל, לעזר לכל אחד שיוכל לתקן חלקו. באברהם אבינו ע"ה נאמר (שם לה כט) 'וימת אברהם זקן ושבע ימים ויגוע וימת ויאסף אל עמיו ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו'. וכוונת 'ויאסף אל עמיו' מלמדת שנשאר בתוך עמיו. כמו שכתוב גם באהרן הכהן 'ואסף אהרן אל עמיו'.

הבטחת ה' למשה בפרשתו ומעלת הישארותו בעולם הזה

ובייחוד זכה לכך משה רעיא מהימנא ע"ה, שאמר לו הקדוש ברוך הוא בפרשת פינחס (במדבר כז יג): 'ונאספת אל עמך כאשר נאסף אהרן אחיך'.

וכבר הקשו הראשונים ז"ל (כפי שמביא התפארת שלמה, סוכות ד"ה וילך): מדוע לא זכה משה רבינו ע"ה לעלות בסערה השמימה ולהישאר שם כמו אליהו הנביא וחנוך? הרי הוא עלה וירד מן השמים כמה וכמה פעמים, והיה ראוי שישאר כולו שם למעלה!

אך זוהי בדיוק מעלתו של משה רבינו ע"ה, האוהב את עמו ישראל ומסר את נפשו עליהם כל ימי חייו. הוא ביקש לחזק את ישראל כל ימיו לבלתי יסתלק זיו יקרו מהם עד עולם, ותמיד עינו עליהם לתומכם בלימוד התורה. חפצו היה להישאר תמיד בתוך בני ישראל ולהיטיב להם בכל דור ודור ('ואתפשטותא בכל דרא'). משום כך הוכרח שגופו הקדוש יישאר בעולם הזה ולא יעלה כולו למעלה, למען תהיה לישראל אחיזה בקדושתו בעולם הזה על ידי גופו הטמון ביניהם. מסיבה זו, בקומו בתחיית המתים יקומו כולם עמו, כל ישני עפר, כי הוא יהיה מחויב בדבר ומוציא את הרבים ידי חובתם (וזהו שאמרו חז"ל 'כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות', שמשא רבינו נשאר לכבד בגופו ובקדושתו את הבריות).

זהו עומק ההבטחה 'ונאספת אל עמך כאשר נאסף אהרן אחיך' - הקב"ה הודיע למשה: אינך עולה בסערה השמימה כמו אליהו, אלא גופך נשאר בעולם הזה וקדושתך נאספת אל עמך להיטיב להם, ממש כפי שנשאר אהרן אחיך. וזהו שכתוב 'ולא ידע איש את קבורתו' - רוצה לומר, המקום שבו טמונה קדושתו בתוך ישראל, 'לא ידע איש'.

וכך הוא בכל הצדיקים, שהם ניצוצי נשמתו של משה רבינו ע"ה שגם הם נאספים אל תוך העם - שנשאר כוחם וכח ימיהם שתיקנום כולם, לעזור ולסייע לכל איש מישראל שיוכל גם הוא לתקן כל רגעיו ולבוא עם כל ימיו מתוקנים בשלימות.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

גם כשמתרומם מהעולם הזה יזכור הצדיק מצרכי בני ישראל

החכמים הקדושים הבינו כי דוד המלך ע"ה הוא המשפיע לכל הדור ההוא וכולם נחשבים 'לעמך' התלויים בך, שתשפיע עבורם את כל ההשפעות הנצרכים להם. ועל כן לאחר הפסוקים 'מי ימלל גבורות וגו' שומרי משפט וגו' עושה צדקה בכל עת' וגו' נאמר 'זכרני ה' ברצון עמך' שדוד המלך ע"ה מבקש מהקדוש ברוך הוא אנה הזכירני בשעת התפילה את צרכי בני ישראל המרובים, שלא אשכחם לרוב דביקותי.

להזכיר צרכי ישראל - למנהיגי ישראל גם בעת דביקותם

בכך מבואר הפסוקים בפרשתנו (במדבר כו טו-יז) **יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה, ופירש רש"י: להודיע שבחן של צדיקים שכשנפטרין מן העולם מניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור. ודבריו אינם מובנים, מפני מה דוקא בשעת פטירתם, הלא גם בחייהם עוסקים בצרכי צבור להשפיעם טובות וברכות. אל הפירוש על פי האמור, כשהם מסתלקים מעולם הזה לעלות בעולמות העליונים בשעת התפלה מניחין צרכן ועוסקים בצרכי ציבור להשגיח עליהם בהשפעות טובות. וזה שהיה משה רבינו ע"ה מתפלל לה' יתברך 'פקוד כו' איש על העדה, אשר יצא לפניהם' להביא להם השפעות טובות אף אם 'יצא לפניהם' להסתלק למעלה יהיה 'לפניהם' להיות על לבו זכרונם לטובה, וממילא 'אשר יבוא לפניהם' להביא להם למטה השפעות טובות, ולא היה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה'.**

[וראה עוד בדרך זו בשפת אמת (פר' במדבר תרנ"ו ד"ה במדרש) במדרש 'צדיק כתמר יפרח' צדיקים יש להם תאוה, ומה תאותם הקדוש ברוך הוא 'נפשי אויתיך' כו'. והלא הרשעים מלאים תאוה. אך היא תאוה חיצונית ובמקרה, וצדיקים באים לתאוה אמיתית בעצם. דאיתא 'קנאה תאוה וכבוד מוציאין האדם מן העולם' שהם מידות שהנפש מתעורר בהם, אם כן יש בהם פנימיות. וכשם שהם מוציאין הרשעים מן העולם העליון, כך הצדיקים בתאותם וקנאתם לכבוד ה' מוציא אותם מעולם הזה וע"י התשוקה מתדבקין בעולם העליון וכו'. הצדיקים מייגעין עד שזוכין לעורר האהבה הגנוזה בנפשות שהם נמשכין אחר מקורם [ובראם].

משפט' [ראה ביוסף תהלות להחיד"א ע"ה (תהלים קו א): 'אשרי שומרי משפט' דמבטלים הדינים, עושה צדקה' דמהפכת מדת הדין למדת רחמים, שגורם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, וזהו 'בכל' יסוד, 'עת' מלכות, ועל ידי זה מתהפך מדת הדין לרחמים כמו שאמרו ז"ל (תנחומא כי תשא יד) בפסוק 'השקיפה' 'וברך'].

הגמרא (כתובות ג.) אומרת מי נקרא 'עושה צדקה בכל עת' זה המפרנס אשתו ובניו, ואם כן כל שכן וקל וחומר הצדיקים אשר בזכותם ניזונים כל בני ישראל, שבזכות הצדיק מושפע על כל העולם כל צרכיהם, כדברי הגמרא (ברכות יז) 'כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין, בשביל חנינא בני הכונה כמו 'שביל ודרך' שדרך חנינא בני ניזון כל העולם, כי הוא הפותח שביל ודרך משמים להשפיע טוב לכל העולם [כך כתב בתולדות יעקב יוסף (פר' צו ד"ה עוד י"י כי שמעת): כי שמעתי ממורי 'כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, שהוא פתח הצינור ושביל השפע לעולם, ודפח"ח. וכמו שהוא בענין השפע מזונות, כך הוא לפתוח צינורות החכמה הוא על ידי הצדיק מומחה שבדור].

חששו חכמי ישראל שדוד המלך יתעלה מהעולם ולא יתן לב להשפיע פרנסה

כך ברא הקדוש ברוך הוא את העולם שכל הבריאה מתנהלת בסדר זה, שהצדיק משפיע בתפלותיו ועבודתו השפעת שפע ומזון לכל העולם, אך הצדיקים פעמים שעולים ומתעלים לעולמות העליונים ושם אין צרכי עולם הזה תופסים מקום, שאין שם אכילה ושתייה וצרכי בני אדם, וכמבואר 'הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם' הצדיק, כשרואה שהם מבלבלים אותו מעבודת ה' בקדושה וטהרה כפי רצונו, הרי שהוא מסלק עצמו מהם ומהמונם ומתעלה, ואז כיצד יהיה לעולם קיום וכיצד תושפע השפעות הפרנסה לעולם להחיותו.

מזה חששו חכמי ישראל, שדוד המלך נעים זמירות ישראל האהוב המשורר לקונו, ישכח מכל מציאות עולם הזה וגשמיות בעת עבודתו את ה' בדביקות וסילודין. לכן מיד עם שחר נכנסו חכמי ישראל אצלו, קודם שיכין עצמו לתפילה בהתפשטות הגשמיות, להזכירו צרכי בני ישראל המרובים. ולכן אמרו **עמך** ישראל צריכים פרנסה, כי

יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה (כז, טו-יז).

ביאור נפלא חידש **התפארת שלמה** (פר' פינחס ד"ה א"י יפקוד) לבאר מה הכונה בדברי המשנה (אבות פ"ד משנה כא) 'הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם', וכותב שכאשר הצדיק רואה שמבלבלים אותו עניני עולם הזה 'הקנאה והתאוה והכבוד', הוא מסלק את עצמו וכל מחשבתו מעולם הזה ומתחבר לעולמות עליונים, ומוציאין את האדם מהעולם, הכונה שמוציאים את הצדיק מעולם הזה לעלות במדרגה גבוהה לעולמות עליונים.

יש להבין מה שנכנסו חכמי ישראל עם עלות השחר ואמרו 'עמך ישראל'

בכך מוארים היטב דברי הגמרא (ברכות ג.) בדוד המלך ע"ה, כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו, אמרו לו אדונינו המלך עמך ישראל צריכין פרנסה, אמר להם לכו והתפרנסו זה מזה, אמרו לו אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחוליתו, אמר להם לכו ופשטו ידיכם בגדוד, מיד יועצים באחיתופל ונמלכין בסנהדרין ושואלין באורים ותומים. וקשה בדברי הגמרא כמה קושיות.

האחת, הגמרא אומרת 'כיון שעלה עמוד השחר נכנסו, מפני מה נכנסו אצלו דוקא בבוקר ולא במהלך היום. שאלה שניה, מה מונח בכך שאמרו 'עמך ישראל', מדוע לא יכלו לומר 'עם ישראל'. והשלישית, מפני מה נכנסו דוקא החכמים ולא העניים הצריכים לפרנסה.

הצדיק מבטל הדינים ומשפיע חסדים ושפע לקיום הבריאה

ומבאר, ידוע כי יש כח ביד הצדיק לבטל הדינים והגבורות, כמו שעולה מהפסוקים בתהלים (קו ב-א) 'מי ימלל גבורות ה' ישמע כל תהילתו, אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת', מ"י מדבר בצדיק הנקרא מ"י, והוא 'מלל גבורות ה', 'מלל' מלשון מולל מלילות, דהיינו מפרק את התבואה, וכן הצדיק ממלל את הדינים וממתיקם. 'אשרי שומרי משפט' אשריהם של הצדיקים השומרים את בני ישראל מהמשפט והיסורים. והם 'עושה צדקה בכל עת', אלו שעושים צדקה בכל עת הם ממללים הגבורות והדינים והם 'שומרי

בזילין יקרין

פרקי הדרכה ועבודת ה'

על סדר פרקי אבות

עיקר הדיבור יהיה בתורה ותפילה ולא יניח ליצר להפך הדיבור לבחי' מצרים

רק לתקן נפשו, ולכן כפרת חטאי הדיבור אינו בבהמה. מה גם, שכיון שחטא זה הינו חמור כל כך שפוגם בנפשו, לא רצה הבורא שתתעכב תשובתו עדי תשיג ידו לקרבן בהמה.

ולזה ברוב חסדי הבורא אשר הפליא עמנו, ציוונו להביא רק פטופטי עופות נגד הקול, או מנחה שהוא הקרבת הנפש, כמאמר חז"ל (מנחות קד:) במנחת עני 'כאילו הקריב נפשו, ולזה ציווה הקב"ה בחטאים אלו קרבן דלות ודלי דלות כי זו תכלית קרבנות אלו לכפר על נפשו, וכדי למהר טהרת הנפש הישראלי אפילו אם אינו בהישג יד בשונה משאר קרבנות.

ישמור פיו מדברים בטלים כדי שיוכל להוציא בו דברי קדושה

אחר ראות עינינו כזאת, נשריש בליבנו היטב כי 'מוות וחיים ביד לשון' (משלי יח כא), ונשכיל לשמור נפשנו ע"י שנשמור פינו מכל דיבור אסור ח"ו, ואפילו מדברים בטלים כי בכך נשמור נפשנו מכל טומאה ופגם, כלשון קדשו של השפת אמת (מצורע תרס"א ד"ה בפסוק): ולפי שכח הלשון גדול מאוד צריכין להיזהר מדברים בטלים והם מעכבין הפה ולשון להוציא בהם דברי קדושה, כמו שכתוב 'ודברת בס', אמרו חז"ל השח שיחה בטלה עובר בעשה בס' ולא בדברים אחרים. שהוא תנאי שכפי מה ששומר פיו מדברים בטלים כך יכול לדבר בס'.

ובזה מבאר הפסוק (ויקרא יד ד), 'ולקחו למטה שתי צפרים חיות טהורות', ופירש רש"י: לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים, שמפטפין תמיד בצפצוף קול. ובזה אמרו שכמו שיש עונש על דיבורים אסורים כמו כן יש עונש על דיבורים טובים שהיה לו לומר ולא אמרם. ועל זה כתב השפת אמת: והצפרים באים לתקן ב' החטאים, השחווטה לבער ולפרוש עצמו מדברים בטלים, ומכל שכן לשון הרע. והמשולחת להכין הפה ולשון להוציא בהם דברי תורה. ולכן השחווטה אסורה ומשולחת מותרת כמו שדרשו חז"ל (קידושין יג.) 'כל צפור טהורה תאכלו' (דברים יד יא) לרבות המשולחת שרומז על הדיבור הטהור שזה עיקר האדם. לנפש חיה לרוח ממללא.

מזהיר את האדם 'אל תתן את פיק לחטאי את בשרך' (קהלת ה ה), כי דברים בטלים גורמים טומאה לגוף האדם, ולפיכך אבותינו הקדושים היו שרוים כל ימיהם בתענית דיבור שלא יהיה מצוי בהם ח"ו דיבור של מה בכך, אלא לקדש כח הדיבור לעבודת הבורא.

לגודל פגם הנפש שבחטא הדיבור תיקנה תורה קרבן מיוחד

משום שכוח הדיבור גדול כל כך עד שאם פוגם בו נפגמת כל קדושתו, נתן הקב"ה כפרה מיוחדת לפוגם דיבורו, וכך ביאר בדברי חיים (החודש ד"ה במדרש), מצינו (כריתות י) שהתורה הקדושה ציוותה להביא קרבן דלות של שני ציפורים ואם אין ידו משגת מביא קרבן דלי דלות של מנחה, רק בשלושה מקרים, בטומאת מקדש, בשבועת העדות, ובשבועת ביטוי שפתים. וקשה מדוע לא נתנה תורה אפשרות זו גם בשאר חטאות, ומי שאין ידו משגת יביא קרבן כפי השגת ידו ויתכפר אף בציפורים או במנחה. מתרץ הדברי חיים, כי עניין הקרבן הוא להקריב נפשו הבהמית לפני ה', ויתחרט על מה שעבר, והקב"ה עוזרו לכפר עליו ויפדה נפשו מרדת שחת, ולכן גזרה חכמתו יתברך על כל חטא מהו מין קרבנו, שעל ידו יתכפר האדם. ואפילו אם אין ידו משגת לקרבן זה, ימתין עד שיהיה בידו להביאו, כי הרי זו תכלית הקרבן, שכנגד קרבן הבהמה יקריב את נפשו הבהמית, ואילו ציפורים או מנחה, אינם מורות על נפשו הבהמית.

אך בדברים התלויים בפה האדם, שזה עיקר כח האדם כמאמר הכתוב (בראשית ב ז) 'ויהי האדם לנפש חיה' וכתרגומו 'לרוח ממללא'. נמצא החוטא בדיבורו פוגם בעצמות הנפש, ולא בנפש הבהמית תלוי החטא, רק בנפש אביו שבראו, שהרי נפשו נוצרה מנפחת פיו של הבורא כביכול כמו שכתוב (שם) 'ויפח באפיו נשמת חיים' ומכך 'ויהי האדם לנפש חיה'. אם כן תכלית הקרבן אינה ככל הקרבנות לתקון נפש הבהמית,

וְכָל הַמְרֵבָה דְּבָרִים, מְבִיא חֲטָא (פ"א, משנה יז). לביאור משנה זו יעלו ויבואו דברי קדשו של הרה"ק מרופשיץ ע"ה (זרע קודש פר' קדושים ד"ה לא תעשו), ומבאר, שהאותיות הקדושות נגזרים מחמש מוצאות הפה [בספר יצירה (פ"ב מ"ג): עשרים ושתיים אותיות יסוד, חקוקות בקול, חצובות ברוח, קבועות בפה בחמשה מקומות אחה"ע בומ"ף גי"ק דטלנ"ת זסשר"ץ], והאותיות 'קדושה' מורכבים מכל חמשת מוצאות הפה, כל אות ממוצא פה אחר, לרמז שיקדש האדם את חמש מוצאות הפה ושכל דיבורו יהיה בקדושה יתירה, ואז יתקיימו ויאירו בו כל אותיות התורה בשלימות, כי מבלעדי הקדושה אין שום כח לפתוח הפה בדברי תורה.

הפה לא נברא באדם אלא לעסוק בתורה ובתפילה, כמו שכתוב (דברים יז) 'ודברת בס' ולא בדברים בטלים. אך אם חס ושלום מניח ליצר להיכנס בתוך דיבורו נעשה מכך בחינת 'מצרים', כמו שכתב הרבי מרופשיץ במקום אחר (שם בא ד"ה ומה שכתוב) כי מ' פתוחה וסתומה רומזים לפיו של האדם, כי בכדי לומר אות מ"ם נצרך להשתמש גם במ' סתומה, וכל עוד שאינו מסיים במ' סתומה, אינו יכול לומר את שמה של האות. ולכן האות מ' רומזת על הדיבור, כי כמו אמירת האות מ' כך גם דיבורו של האדם, כשפותח פיו לדבר אינו מסיים דיבורו עד שסותם את פיו. אך אם מניח ל'יצר' דהיינו שמניח אותיות אלו 'צ' 'ר' להיכנס בין פתיחת דיבורו לסגירת פיו, ומדבר דברים אסורים נעשה מזה 'מצרים', דהיינו מ' פתוחה וס' סתומה וה'יצר' ביניהם, שזה היה רצון מצרים לפעול שיהיה הדיבור בגלות.

וזאת לימדונו רבותינו בתורה שבעל פה שעיקרה היא אמירת פיו, שלא כתורה שבכתב שעיקרה היא מה שנכתבה בספר, ועל כן פותחת (ברכות ב) באות מ' פתוחה - 'מאימתי קורין את שמע', ומסיימת (עוקצין פ"ג מ"ב) במ' סתומה - 'ה' יברך את עמו בשלום' (תהלים סט יא), כי כאשר אדם פותח פיו - ידבר בתורה, וכשמסיים לימודו יסגור פיו, ולא יתן ליצר לבוא אל ביתו בדיבורו סרק והבל, ועל אחת כמה וכמה דיבורים אסורים.

וזה אמרם במשנתנו 'וכל המרבה דברים מביא חטא', כי כל שיחה בטילה מרחיקה את האדם מדברי תורה, ושלמה המלך ע"ה

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להעתיק ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראל

